



Naturvernforbundet i Hurum og Røyken

Tofte, 12.06.2024

Høringsuttalelse til detaljregulering av 353/13 Verpen næringsområde

Vi viser til vedtaket i utvalg for plan og byggesak 13.03.2024, sak 13/24, om at forslaget til detaljregulering for Verpen næringsområde legges ut på offentlig ettersyn i samsvar med plan- og bygningslovens § 12-10.

Vår høringsuttalelse til saken dreier seg om to aspekter ved planen: naturmangfoldet og kulturmiljøet.

Naturmangfoldsundersøkelse i strid med retningslinjene til kommuneplanen

Det er lagd en rapport om naturmangfoldet i planområdet ved Rein Midteng i Asplan Viak (rapport datert 14.09.2022). Feltarbeidet ble utført 12. november 2021. Kartlegginga av naturmangfold i planområdet er altså i strid med retningslinjene til kommuneplanens arealdel (R 10.5), hvor det står «Kartlegging av naturmangfold bør skje i vekstsesongen».

Så vidt vi kan se, problematiseres ikke bruddet på retningslinjene i saksframlegget. Det er altså ikke foretatt noen vurdering av hvorvidt retningslinjene bør eller ikke bør fravikes i denne konkrete reguleringsplansaken. Dette mener vi er en mangel ved saksbehandlingen av planforslaget.

Det er ellers vanskelig for oss å forstå hvordan retningslinjene til bestemmelsene til kommuneplanen skal oppfattes og følges. Kan den enkelte saksbehandler etter eget forogdtbefinnende velge hvorvidt retningslinjene skal følges eller ikke i enhver plansak? Det vil i så fall medføre en vilkårlighet i kommunens saksbehandling som vi mener må være uholdbar. Som et minimum mener vi at et saksframlegg må inneholde ei drøfting og begrunnelse av hvorfor retningslinjene kan fravikes i en konkret sak.

Mangelfull naturmangfoldsundersøkelse

I naturmangfoldsundersøkelsen ble det definert fire naturtypelokaliteter i planområdet (hule eiker). Vi har sjøl foretatt ei befaring av området, og funnet flere hule eiker, og eiker som er i ferd med å utvikle seg til hule eiker (se vedlegg 1-4).

Trærne vi har registrert befinner seg i det som er definert som «produktiv skog», og hule eiker i produktiv skog regnes ikke som utvalgt naturtype etter naturmangfoldsloven. Vi mener imidlertid at det vil være feil lovanvendelse å definere skogen i planområdet som produktiv skog. Dersom reguleringsplanen blir gjennomført som foreslått skal skogen jevnes med jorda og erstattes av et næringsområde. Etter skogbruksloven må «produktiv skog» oppfattes som skog der det kan drives skogbruk med økonomisk utbytte. Hensikten med reguleringsplanen er ikke å drive skogbruk i området, og skogen er derfor *de facto* ikke «produktiv».

Bestemmelsen om at hule eiker i produktiv skog er unntatt fra forskriften om utvalgte naturtyper må også sees i sammenheng med bærekraftsforskriften i skogbruksloven. Den krever at det ved hogst skal «settes igjen minst 5 stormsterke trær pr. hektar som livsløpstrær», og livsløpstrærne skal «primært velges blant de eldste trærne». Miljøsertifiseringen PEFC, som brukes av det meste av skognæringa, har et krav om 10 livsløpstrær pr. hektar, og har i tillegg noe tydeligere regler om at spesielle trær skal inngå blant livsløpstrærne.

I praksis vil det bety, at dersom skogen i reguleringsområdet skulle hogges som en følge av vanlig skogbruk i «produktiv skog», ville også eiketrærne vi har registrert hatt vern som livsløpstrær i henhold til skogbruksloven og PEFC norsk skogstandard. Å utelate disse trærne fra naturmangfoldsrapporten blir derfor sterkt misvisende. Disse verdifulle trærne ville fortsatt blitt tatt vare på dersom det i framtida skulle drives skogbruk i planområdet, til tross for at de står i produktiv skog. Vi forventer at en naturmangfoldsrapport synliggjør hvilke naturverdier som vil gå tapt ved ei utbygging. I så måte er den foreliggende rapporten svært mangelfull. Den er også misvisende, ved at samtlige av de registrerte, utvalgte naturtypene ligger helt i utkanten av planområdet, mens vår registrering viser at det finnes like mange, verdifulle trær også mer sentralt i planområdet.

Vi har også funnet furutrær som ikke er omtalt i naturmangfoldsundersøkelsen, men som vi mener kvalifiserer til naturtypen «gammel furuskog med gamle trær» etter Miljødirektoratets instruks (se vedlegg 5). Kriteriet for naturtypen er minst 3 gamle trær per 1000 m² i furudominert skog av hogstklasse 5. Furuskogen i området oppgis i skogbruksplanen til å omfatte 29 dekar i hogstklasse 5, og vi har funnet mer enn 3 trær som ut fra alminnelig aldersbedømmelse ved måling i brysthøyde er eldre enn 150 år.

Vi kan heller ikke se at det er foretatt noen vurdering av tapet av gammel skog i hogstklasse 5 sett opp mot den totale forekomsten av så gammel skog i kommunen. Vi finner det også noe underlig at rapporten ikke omtaler forekomster av liggende død ved i skogen i planområdet, som er en indikator på både alder og høyt naturmangfold.

Etter vårt skjønn er naturkartleggingsrapporten for mangelfull til å oppfylle kravet til kunnskapsgrunnlag etter naturmangfoldlovens § 8. Vi mener det bør gjennomføres ei ny kartlegging i henhold til bestemmelsene i kommuneplanen.

Mangelfull vurdering av planens konflikt med hensynssoner i kommuneplanen

Deler av planområdet ligger innafors hensynssone H560_2 bevaring naturmiljø rundt Verpentjernet. Vi kan ikke se at dette forholdet kommenteres eller problematiseres hverken i saksframlegget eller i planbeskrivelsen.

Vi kan heller ikke se at det er gjort ei vurdering av planens forhold til bestemmelse 20.2.3 om hensynssone H570_1 i kommuneplanen, hvor det står:

I bevaring kulturmiljø H570_1 skal nye tiltak tilpasses eksisterende kulturmiljø og landskap. Verneverdig bebyggelse, spor etter tradisjonell landbruksdrift, og andre kulturminner skal

søkes bevart. Trerekker og verdifulle trær skal bevares.

Definisjonen av «verdifulle trær» i kommuneplanen lyder slik:

Tre som utmerker seg i art, karakter og størrelse (mer enn 0,90 cm stammeomkrets målt 1,0 meter over bakken).

I hele den delen av planområdet som omfattes av hensynssone H570_1 skal altså slike trær bevares. Planforslaget er åpenbart i konflikt med bestemmelsen om bevaring av slike trær, og det er en vesentlig mangel ved saksframlegget at denne konflikten ikke er vurdert.

I hensynssone H570_1 skal også nye tiltak «tilpasses eksisterende kulturmiljø og landskap» og «andre kulturminner», slik som steinalderboplasser, «skal søkes bevart». I planbeskrivelsen til kommuneplanens arealdel (punkt. 9.2.4.2), som vi antar må legge føringer for hvordan bestemmelsene skal tolkes, leser vi følgende:

Innenfor hensynssonene er det rom for endringer og utvikling, men nye tiltak skal ta hensyn og tilpasses kulturminnene, kulturmiljøene og kulturlandskapene. Hensikten med hensynssonene er å ivareta helheter og sammenhenger i landskapet, samt sikre at hensynet til kulturminnene, miljøene og landskapet blir førende for en videre utvikling og endring innenfor disse områdene.

I planforslaget mangler det helt ei vurdering av hvordan «kulturminnene, miljøene og landskapet» har vært førende for utforminga av planen. Planen synes snarere å basere seg fullstendig på at kulturminnene i området skal måtte vike for tiltakshavers ønsker. Tiltakshavers planer, snarere enn hensynet til kulturminnene synes å ha vært «førende» for utforminga av planen. Forslaget om å sprengte vekk toppen av en hel ås midt i et kulturmiljø, og å utradere 7-8 automatisk freda steinalderlokaliteter, er på ingen måte forenelig med at hensynet til kulturminnene og kulturmiljøet har hatt forrang i utforminga av planforslaget.

Tiltaket ligger i et av områdene med høyest tetthet av kulturminner fra steinalderen i hele kommunen. Sammen utgjør de mange kulturminnene et unikt kulturmiljø, som forteller om landskapets utvikling og steinaldermenneskenes liv ved Drøbaksundet i flere tusen år. En konsekvens av planbeskrivelsens formulering om å «ivareta helheter og sammenhenger i landskapet» må innebære at oppstyking og fragmentering av dette kulturmiljøet skal unngås, og at foreslåtte tiltak må underordne seg dette hensynet.

Dersom kommunen godkjenner forslaget til reguleringsplanen slik den nå er utforma, lurer vi på hva som i det hele tatt er vitsen med å lage hensynssoner for bevaring av kulturmiljøer i kommuneplanen. I så fall gir disse hensynssonene ikke noe reelt vern. Vi er bekymra for hva slags presedens ei slik fullstendig ignorering av hensynssone H_570 i dette reguleringsplanforslaget vil kunne få for framtidig behandling av tilsvarende hensynssoner i andre reguleringsplansaker.

Manglende kartlegging av gammelt veifar mellom Brattebakke og Verpen

Den arkeologiske registeringsrapporten for området konsentrerer seg helt og holdent om steinalderboplassene i området. I kulturmiljøet som er definert i kommuneplanen finnes det imidlertid også andre kulturminner, som ikke er omtalt noe sted i plandokumentene.

Først og fremst gjelder dette et veifar som krysser tvers over hele planområdet fra sørvest mot nordøst. Dette veifaret er den gamle veien mellom husmannsplassen Brattebakke og Verpen. Det var et veikryss sør for Brattebakke, der veien mot Storsand fortsatte mot Pinakollen i sørøst, og en annen vei tok av mot Verpen mot nordøst. Veifaret er avmerka på kart fra 1826 (se vedlegg 6). Historiske veifar er sentrale elementer i kommunens kulturmiljøer, og det er en vesentlig mangel ved saksbehandlingen av reguleringsplanen at veifaret mellom Brattebakke og Verpen ikke er nevnt med et ord.

Forslag om reduksjon tiltakets omfang

Sett i lys av det vi mener er ei svært mangelfull saksbehandling, mangelfull naturmangfoldskartlegging, og planforslagets konflikt med flere hensynssoner i kommuneplanen, er vårt primærstandpunkt at planforslaget bør avvises.

Dersom man allikevel velger å gå videre med planforslaget, vil vi foreslå at tiltakets omfang reduseres for å bedre ta hensyn til naturmangfoldet og landskapet i området. Næringsområdet bør ikke strekke seg lenger mot nord enn dagens grusflate. Mot vest bør denne flata ikke utvides så langt at den strekker seg forbi de nåværende høyeste punktene på den nord-sør orienterte åsen vest i planområdet. Vi stiller også spørsmål med hensikten bak å sprengte seg så lavt ned i terrenget som planforslaget legger opp til. Vi ser liten annen nytte av dette, enn at tiltakshaver kan få fortjeneste av å knuse de sprengte steinmassene til pukkstein for videresalg.

Konklusjon

Etter vårt skjønn hefter det flere mangler ved saksframlegget, ved at planens forhold til flere av kommuneplanens bestemmelser, retningslinjer og hensynssoner ikke er vurdert. Dessuten er naturmangfoldskartlegginga ikke utført i henhold til retningslinjene til bestemmelsene til kommuneplanen, og den er, etter vårt skjønn, mangelfull. Vi mener at planforslaget må underkastes en vesentlig revisjon for å ta bedre hensyn til natur- og kulturmiljøet i området, dersom det i det hele tatt er grunnlag for å gå videre med planen.

Med hilsen

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken

VEDLEGG

1. Vinterek *Quercus petraea*: 130cm i omkrets ved brysthøyde. Svært hulrom inni stammen. Koordinater: Breddegrad: 59.666617. Lengdegrad: 10.560505.



2. Vinterek *Quercus petraea*: 144 cm i omkrets ved brysthøyde. Hull med kun 2 cm åpning som hadde et lite hulrom, ved bunnen av stammen. Ennå ikke hult nok til å kvalifisere til naturtypen hule eiker, men allikevel et verdifullt tre, som kommer til å utvikle seg til ei hul eik om den får stå i fred. Koordinater: Breddegrad: 59.666749. Lengdegrad: 10.560199.



3. Vintereik *Quercus petraea*: 151cm i omkrets og hult. Man kan strekke armen oppover i hulrommet i treet til ovenfor albuen. Koordinater: Breddegrad: 59.667878, Lengdegrad 10.560217.



4. Vintereik *Quercus petraea*: 109 cm i omkrets. Stort hulrom. Koordinater: Breddegrad: 59.668128. Lengdegrad: 10.560397.



5. Furu *Pinus sylvestris*: 219 cm i omkrets. Tre store trær i 5-10 m avstand i nesten lik størrelse. Koordinater: Breddegrad: 59.668287. Lengdegrad: 10.560478.



6. Utsnitt av kart over Hurum fra 1826. Veifar mellom Brattebakke og Verpen er markert med rød stipling. Veifaret passerer like ved hul eik i vedlegg nr. 1 og er lett synlig i terrenget.

